

INFORMACIJE

Leto / jaro 28, št. / n-ro 4

INFORMOJ

december / decembro 2023

Uvodnik

Frontartikolo

Iz dejavnosti ZES

El la agado de SIEL

Slovenaj esperantistoj povas en la pasinta jaro montri plurajn valorajn atingajojn, ekzemple tradukojn, eldonaĵojn, ekzamenojn, prezentojn k.t.p., en la malantaŭo konstruitajn per centoj da horoj de volontula laboro fare de bedaŭrinde malmultaj samideanoj. Dankon, karaj gekolegoj, kaj ne malfortigu!

Čeprav bomo opravljeno delo v letu 2023 podrobno obravnavali na pomladanskih občnih zborih, lahko že zdaj ugotovimo, da je bilo kar nekaj vidnih dosežkov na kulturnem in izobraževalnem področju. Izidi knjig, prevodi, opravljeni izpiti in javni nastopi so števni rezultati, za njimi pa so stotine ur prostovoljnega dela žal preveč ozkega kroga slovenskih esperantistov. Hvala vsem, dragi kolegi in kolegice, in ne omagajte! O.K.

ZDruženje za Esperanto Slovenije • Slovenia Esperanto-Ligo

Donacija 1% dohodnine

Naša davčna zakonodaja omogoča podariti največ en odstotek odmerjene dohodnine občana izbrani upravičeni organizaciji. Če občan – davčni zavezanc tega ne naredi, gre ta znesek v državni proračun za splošne namene. Vsekakor velja, da darovalca ta donacija ne stane nič.

Združenje za esperanto Slovenije poziva vse esperantiste in priatelje esperanta ter druge naklonjene osebe, ki tega še niso naredili, da namenijo del dohodnine v dobro naše organizacije, ki bo tako zbrana sredstva gospodarno uporabila za izvedbo svojega programa in projektov v korist vseh slovenskih esperantistov. S temi sredstvi bomo podprli tudi projekte naših kolektivnih članov Esperantskega društva Ljubljana, Esperantskega društva Maribor in Esperantske sekcije Kiulturnega društva Slovenj Gradec.

Tistim, ki so že namenili del dohodnine naši organizaciji, ni treba letos narediti nič, saj dosedanja odločitev velja naprej do morebitnega preklica ali spremembe. Če ne veste, ali darujete del dohodnine, lahko to preverite na dva načina: elektronsko z vstopom v svojo dohodninsko dokumentacijo v aplikaciji *e-davki* ali preprosteje s pogledom v svojo lansko dohodninsko odločbo – na koncu obrazložitve, malo pred pravnim poukom, je navedena obdarjena organizacija in znesek te donacije. ZES zaradi varstva podatkov namreč nima seznama darovalcev.

Zahtevo za namenitev dela dohodnine vložite pred koncem tega leta. Če ste že kdaj prej vložili drugačno zahtevo, bo nova zahteva staro avtomatsko razveljavila.

Kako vložiti zahtevo za namenitev dela dohodnine? Na voljo sta dve poti: izpolnitev obrazca »Zahteva za namenitev dela dohodnine za donacije« ter dostava tega na območno enoto FURS ali pa izvedba zahteve

po elektronski poti preko spletišča *e-davki*, če imate digitalno potrdilo. Za tiste, ki bodo poslali ali nesli izpolnjeno zahtevo na pristojni finančni urad, navajamo njihove naslove:

- Finančni urad Brežice, Cesta prvih borcev 39a, 8250 Brežice
- Finančni urad Celje, Aškerčeva ulica 12, 3102 Celje
- Finančni urad Dravograd, Mariborska cesta 3a, 2370 Dravograd
- Finančni urad Hrastnik, Log 9, 1430 Hrastnik
- Finančni urad Kočevje, Ljubljanska cesta 10, 1330 Kočevje
- Finančni urad Koper, Piranska 2, 6001 Koper
- Finančni urad Kranj, Koroška cesta 21, 4001 Kranj
- Finančni urad Ljubljana, Davčna ulica 1, 1001 Ljubljana
- Finančni urad Maribor, Titova cesta 10, 2502 Maribor
- Finančni urad Murska Sobota, Slomškova ulica 1, 9001 Murska Sobota
- Finančni urad Nova Gorica, Ulica Gradnikove brigade 2, 5001 Nova Gorica
- Finančni urad Novo mesto, Kandijska cesta 21, 8001 Novo mesto
- Finančni urad Postojna, Tržaška cesta 1, 6230 Postojna
- Finančni urad Ptuj, Trstenjakova 2a, 2250 Ptuj
- Finančni urad Velenje, Kopališka cesta 2a, 3320 Velenje.

**V obrazec vpišete poleg svojih podatkov še naslednje podatke o upravičencu:
Združenje za esperanto Slovenije, d. št. 93737777.
odstotek: 1,0.**

Prosimo vas torej za 5 minut časa, da izpolnite obrazec in napišete na ovojnico naslov finančnega urada, ter za eno znamko vrste A. Za uporabnike spletišča *e-davki* pa je postopek še krajevi, v celoti ga opravijo s pomočjo računalnika in podpišejo zahtevo z digitalnim potrdilom.

Opravite to skromno formalnost takoj, da ne pozabite. Čas do novega leta bo ob množici drugih opravkov in skrbi minil v trenutku. Če morete pridobiti še druge donatorje, boste veliko prispevali za našo stvar.

Izvršni odbor ZES

Plurlingvismo kaj Esperanto

Alparolo de UEA dum la debato pri ĝenerala politiko enkadre de la 42-a sesio de la Ĝenerala Konferenco de Unesco, la 11-an de novembro 2023. La tekston france legis François Lo Jacomo. El la originalo kaj el la esperanta traduko slovenigis ĝin Osto Kristan. La alparolo estas al dispono kun pluraj subteksto, ankaŭ en la slovena lingvo, per la ligilo <https://youtu.be/BpqnhQuGzgM>.

Poseg Svetovnega esperantskega združenja (UEA)

v razpravo o splošni politiki na 42. zasedanju Generalne konference Unesca, novembra 2023

Besedilo je v francoščini prebral predstavnik UEA François Lo Jacomo.

Gospa predsednica, ekselence,

gospa generalna direktorica, v svojem uvodu v to razpravo o splošni politiki ste dejali, da ni enostavno najti skupnega jezika, ki bi ga lahko skupaj govorilo 194 držav članic. Pri tem Vam lahko pomaga naša organizacija, Svetovno esperantsko združenje.

26. julija 1887 je izšel prvi priročnik mednarodnega jezika doktorja Esperanta, upajočega doktorja, in kljub vsem oviram, ki so stale pred njim, danes esperanto govorijo milijoni ljudi v več kot sto državah. Naše združenje predseduje jezikovnemu odboru Združenih narodov.

Že pred več kot sto leti so države, ki so podpirale esperanto v Ligi narodov, predstavljale polovico svetovnega prebivalstva. Unesco nas je večkrat podprt, z resolucijama leta 1954 in 1985 ter z različnimi sporočili, tudi vi, gospa generalna direktorica. Za to se vam najlepše zahvaljujemo.

Ko mi je pred več kot štiridesetimi leti ugledni esperantist in prevajalec Claude Piron dejal, da glavna težava za medsebojno razumevanje niso jeziki sami, ampak kulturne razlike, sem bil najprej presenečen. Toda zahvaljujoč esperantu je to postalo očitno: ni dovolj govoriti isti jezik, da bi se razumeli. Vendar ta težava ne bi smela biti ovira, saj ravno ta kulturna raznolikost bogati naš svet: vsaka razlika je kanček barve, ki dopoljuje naš veliki

svetovni mozaik. Življenje je prekratko, da bi se učili 8.300 jezikov, ki jih navaja vaš atlas; a če namesto, da bi desetine ur posvetili trudu z nepravilnimi glagoli enega od njih, zelo hitro preidemo, zahvaljujoč preprostemu jeziku brez izjem, k tej drugi fazi – medkulturnemu dialogu, naredimo pomemben korak k boljšemu medsebojnemu razumevanju, torej k miru.

Naše združenje aktivno sodeluje pri praznovanju mednarodnega dneva miru, pa tudi pri širjenju Unescovih sporočil, zahvaljujoč esperantski različici Unescovega Kurirja. Naš naslednji svetovni kongres ob vznožju Kilimandžara v Tanzaniji bo močno pospešil uporabo esperanta na tej hitro napredajoči celini. In številne študije, zlasti po zaslugu Mednarodne zveze učiteljev esperantistov, ki nas spremlica na tej generalni konferenci, dokazujejo, da učenje esperanta olajša kasnejše učenje drugih jezikov. Ponudimo svojim otrokom to zmogljivo orodje za boljše medsebojno razumevanje.

Festado en Izola kun Vesna

Esperantistoj el Izola festis Zamenhof-Tagon kaj la Tagon de esperanta libro tradukinte kultan slovenan filmon *Vesna* en la internacionan lingvon.

La 14-an de decembro 2023 oni festis la unuan fojon Zamenhof-Tagon en Izola (Slovenujo). Tiun jaūdon ni kunvenis kune kun tri amikoj el Ljubljano kaj Kranj je la 14-a horo, kiel ĉiu jaūdon, en la loka Intergeneracia Centro, kie la esperanto-kurso okazas jam ekde pluraj jaroj. Sed ĉifoje la kunveno estis tute malsama.

Kune kun Vesna (antikva slovena deino Primavero)

Post la bonvenigo la instruisto Peter Grbec skize superrigardis, kion ni atingis dum la lasta jaro: tri lernantoj kaj instruisto mem trapasis B2 kaj C1 KER-ekzamenojn, kelkaj partoprenis la Universalan

Kongreson en Torino, kelkaj partoprenis TEJO kaj ILEI kongreson en Lignano Sabbiadoro (Italujo), ni retradukis la Brazilan Kurson de Esperanto en la slovenan kaj vojaĝis aŭ gastigis pere de Pasporta Servo.

Speciala defio por ni estis elslovenigi la faman slovenan filmon *Vesna* (1953) en Esperanton. La filmo Vesna 70-jariĝis kaj por festi tiun datrevenon de slovena film-klasikaĵo la anoj de progresinta kurso de Esperanto en Izola faris la subtekstojn en Esperanto. Ni volis fini la tradukadon ene de unu monato ĝis la Zamenhof-Tago kaj ni bone sukcesis. La filmo kun subteksto en Esperanto disponeblas baldaŭ.

Sekvis la spektado de la filmo (Foto O.K.)

La feston ni finis per libera babilado kaj refrešiĝo en la kafejo de la intergeneracia centro. L.L.

La biblioteko kaj arĥivo de SIEL

Dume la biblioteko de SIEL por la normala funkciado bezonas nur kelkajn teknikajn perfektigojn, la ordigado de la arĥivo daŭros ankoraŭ almenaŭ dum unu jaro. Ni trovadas plurajn ampleksajn dosierojn de la grava agado de niaj antaŭuloj. Oni devas atenti, ke la movado en Ljubljano fojfoje inkluzivis la funkciardon de la loka klubo, de la landa (slovena) asocio kaj de la jugoslava ligo, ofte samloke kaj per samaj rimedoj kaj personoj. Sekve la estonta katalogo de la arĥivo esence ŝanĝigas kaj adaptiĝas al la enhavo de la kolektoj.

Medtem ko lahko rečemo, da je knjižnica ZES do neke mere pripravljena za redno delovanje (seveda se še dopolnuje z novimi pridobitvami in papirno ovojnino), pa bo pri arhivu še veliko dela do tiste faze, ko bo gradivo dostopno za preuĉevanje in analize. Kljub temu pa smo sprejeli posebno gradivo ŽED Maribor in sicer velik kartonski zaboj s 30 razstavnimi panoji o tragediji Hirošime in Nagasakija

v letu 1945. Razstavo v Sloveniji je pred leti organiziral ŽED Maribor kot rezultat povezave z japonskimi esperantisti.

Za bolj priročno shranjevanje arhiva je bilo nabavljениh 120 arhivskih škatel višine 8 cm za dokumente formata A4. Dosedanje škatle, fascikli, mape in druge ovojnina so v zelo slabem stanju, poleg tega pa velike škatle ne omogočajo razvrstitev gradiva po tematikah. Novejše in bolj pogosto uporabljano gradivo pa bo še naprej ostalo v okoli 50 fasciklih v omarah klubske pisarne.

La unuaj 30 el 120 skatoloj

Hkrati z razvrščanjem gradiva po tematikah je v izdelavi katalog arhiva, ki bo vseboval glavna področja arhiva, podpodročja in oznake škatel in fasciklov z grobim opisom vsebine. Ob urejanju gradiva sproti spoznavamo, kaj vse so naši predhodniki počeli in kaj je v nevarnosti, da bo izgubljeno v pozabi. Ko bo katalog do konca oblikovan, bo javno dostopen.

Oblikovanje kataloga, to je določanje področij zbirk gradiva, ni preprosta zadeva. Zavedati se moramo, da je v preteklih 100 letih bilo delovanje ljubljanskih društev tesno zlito z delovanjem slovenske in občasno jugoslovanske krovne esperantske organizacije, da so iste osebe delale na vseh treh ravneh. To je bilo posebej izrazito v založniški in šolski dejavnosti. Zato so sedaj opredeljena področja začasna, saj bo količina in pomembnost arhivskega gradiva, ko bo v celoti pregledano, še vplivala na oblikovanje zbirk. Kot primer naj navedem, da je delovanje slovenske krovne organizacije razdeljena na predvojni čas, na Zvezo esperantistov Slovenije, na ZDMJES in Združenje za esperanto Slovenije. Ob formalnem delovanju je bilo več pomembnih projektov in programov kot na primer La Suda Stelo, Esperantska

akademija, Internacia Pedagogia Didaktika Eksperimento itd. O.K.

Iz dejavnosti EDL

El la agado de ESL

Intergeneracia Centro Kranj

Enkonduka skeĉo (Foto A. Ž. S.)

Lunden, la 23-an de oktobro 2023 ni estis invititaj al la Intergeneracia Centro en Kranj (Slovenujo). La anino de ES Ljubljana Dragica Ropret Jumer preparis amuzan kaj instruan prelegon pri papera teatro "kamišibaj". Ši komencis per skeĉo en loka slovena dialektu por prezenti la internacionaj lingvoj.

Parto de la publiko ellernis siajn unuajn vortojn en Esperanto (Foto A. Ž. S.)

Poste ŝi demontris kvar teatraĵojn – rakontetojn (*Mušo, Koloroj, Ludemaj nombroj, La raŭpo dormas*) per kiuj ŝi instruadas antaŭlernejajn infanojn – ili

lernas kelkajn vortojn en Esperanto per ludo kaj amuziĝo. Je la fino ĝi aldonis teatraĵon *Needzeca patrino* laŭ la poemo de France Prešeren. La publiko, ĉirkaŭ 25 ĉeestantoj, vigle sekvis la prelegon kaj kontribuis per demandoj kaj komentoj. **O.K.**

Iz dejavnosti EDM

El la agado de ESM

Izlet v Bukovje pri Dravogradu

EDM in Esperantska sekcija KD Slovenj Gradec sta pripravila izlet in ogled dvorca Bukovje pri Dravogradu v sredo 18. oktobra. Pred lepo ohranjenim baročním dvorcem tik pod razvalinami srednjeveškega gradu Pukštajn se nas je zbralo 11: štirje iz Maribora, dva Ljubljancana in pet Korošcev.

Najprej smo se vsedli v kavarno, kjer sta nam pisec Vinko Ošlak in urednik Mario Vetrih na kratko predstavila in razdelila še »toplo« novo slovensko izvirno knjigo v esperantu. *Mia transtempa letero al Hannah* je delo, ki ga je avtor pisal dolga leta in vsebuje pisma vnukinji, poslana in neposlana, razmišljanja ter dejanske in namišljene razgovore z njo v letih 2011 – 2013, a je vsebino te intelektualne zapuščine vnukinji zadnjič revidiral maja 2023.

Knjigo je izdalo EDM, uredil vključno s prelomom pa jo je Mario Vetrih. Knjigo, ki ima 332 strani in kartonske platnice, so natisnili v Zagrebu v Studiu Moderna. Maloprodajna cena je 20 EUR.

Sledil je voden ogled dvorca, ki je sedaj protokolarni objekt občine Dravograd. V svoji zgodovini je stavba doživela več arhitekturnih posegov, preživelala dobre in slabe čase v lasti raznih plemiških lastnikov, na koncu pa jo je zasedla najprej nemška in nato še jugoslovanska in slovenska vojska. Sedanji upravitelji pa ji dajejo ponoven sijaj z zbiranjem stilne opreme in kulturnimi vsebinami.

La burgo kaj la kastelo havis buntan historion (Fofo O. K.)

O izletu in posestvu Bukovje si lahko več preberete na spletišču EDM s povezavo [Izlet v dvorec Bukovje - Esperantsko društvo Maribor \(esperanto-maribor.si\)](#).

La ekskursanoj antaŭ la kastelo Bukovje (Foto D. J.)

Po vodenem ogledu dvorca smo šli na malico v gostilno Begant v Otiškem vrhu.

Odlomki življenja

EDM je konec leta 2023 izdalo elektronsko knjigo Janeza Zadrača *Odlomki življenja*. Avtor je opisal izbrana poglavja in vidike s svoje življenjske poti in

jih ilustriral s fotografijami iz družinskega albuma. Pred nami se pokažejo podrobnosti, ki jih nismo poznali, čeprav smo se z Janezom Zadravcem desetletja družili pri delu in zabavi. Seveda je avtorjevo življenje nerazdružljiv splet dela v poklicu (pretežno na področju energetike) in esperantskega gibanja.

Tehnično je izdajo uredil Mario Vetrih, kontrolno pa jo je brala Virineja Kajzer. Knjiga ima 91 strani in vsebuje črno-bele in barvne fotografije.

Knjigo lahko berete ali si jo naložite v formatu PDF s povezavo https://esperanto-maribor.si/wp-content/uploads/2023/12/Zadravec_Odlomki_zivljenja_2023.pdf.

Iz dejavnosti KD SG

El la agado de KS SG

Zamenhof-Tago en Slovenj Gradec

Esperanto-Sekcio de la Kultursocieto Slovenj Gradec (ES KS SG) gastigis la centran slovenan sole-najon kaj kuniĝadon okaze de la 164-a datreveno de la naskiĝo de L. L. Zamenhof kaj honorigon de la Tago de Esperanto-libro kaj de la Tutmonda tago de homaj rajtoj sabaton, la 16-an de decembro 2023, je la 10:00 horo en la salono de la Biblioteko Ksaver Meško, Ronkova-Strato 4, Slovenj Gradec.

Jen la programo:

1. Salutvortoj de la gastiganto
2. Prezento de nova originala verko *Mia transtempa letero al Hannah* kun la aŭtora Vinko Ošlak (Mario Vetrih)
3. Premiera prezento de la balado *Anjo* de Anton Aškerc (tradukis kaj deklamis Tomaž Longyka)
4. Esperanto en la biblioteka sistemo COBISS (Janez Jug)
5. Du poemoj el la kolekteto de Ivica Hace en esperanto
6. Paperteatraĵo (kamišibajo): *Tritiko, la plej bela floro* (Dragica Ropret Žumer)
7. La biblioteko de SIEL (Osto Kristan)
8. Kuniĝado kaj manĝetado en la gastejo Vili

En la bela salono de la urba biblioteko amasiĝis 22 aktorantoj kaj auskultantoj. Bedaŭrinde pro malsano manjis Vinko Ošlak, kiu volis prezenti sian novan verkon. La parolanto de la gastiganto Ivica Hace legis skriban alparolon de la aŭtora pri la naskiĝo de la

libro *Mia transtempa letero al Hannah*. La alparolon en la slovena oni povas legi en la *Beletra angulo* de tiu ĉi bulteno.

Salono de la biblioteko Slovenj Gradec (Foto A. Ž. S.)

En la *Beletra angulo* oni trovas ankaŭ tri poemojn, kiuj estis prezentitaj de la tradukinto Tomaž Longyka kaj de la verkistino Ivica Hace (tradukinto Vinko Ošlak).

Ivica Hace kunligis la programerojn (Foto O. K.)

Janez Jug kaj Osto Kristan mallonge prezentis siajn prelegojn dum la 105-a AMO-seminario (bonvolu legi la artikoleton en la rubriko *Informoj kaj invitoj*).

Dragica Ropret Žumer ĉarme rakontis la popolan fabelon *Tritiko, la plej bela floro* helpe de la papera teatro per la pentraĵoj, kiujn ŝi mem faris.

Esperanto-Societo Ljubljana planas eldoni la fabelon kiel bildlibro en la jaro 2024.

La junia membro de ES Ljubljana Robert Ivačič vigligis la interaktojn de la programo per lerta ludado

bušharmonikon. Zdenka Rojc el la ES Maribor donas kelkajn esperantajn librojn al la gastigantoj kaj por la esperanta librobretaro en la urba biblioteko.

Baldaŭ alproksimiĝis la 12-a horo kaj la sabata fermttempo de la urba biblioteko. Sekve ni daŭrigis la renkontiĝon per libera diskutado, kuniĝado, manĝetado kaj babilado en la proksima gastejo.

Zdenka Rojc kaj Alojzija prošev (Foto O. K.)

Iz zgodovine gibanja

El la movada historio

Objavljamo prvi del referata dr. Petra Zlatnarja iz leta 1977. Referat je povzetek obširnejšega poročila o izvedbi Mednarodnega pedagoškega didaktičnega eksperimenta (IPDE). Poznavanje prizadevanj (in uspehov) za pouk esperanta v osnovnih šolah je pomembno tudi v današnjih razmerah. Besedilo je nelektorirano in lahko vsebuje tudi napake pri digitalizaciji po metodi OCR. Drugi del bo objavljen v naslednji številki našega biltena.

D-ro Peter Zlatnar:

Internacia pedagogia didaktika eksperimento – Naskiĝo de la ideo, organiza efektivigo, spertoj, perspektivoj

La ideo tute certe ne naskiĝis de si mem. La ideo, instrui Esperanton en lernejoj, oni trovas jam ĉe la unuaj esperantistoj. Ne temas nur pri idea deziro, sed pri klopodoj tiun deziron efektivi. Mi ne volas ripeti jam konatajn faktojn, sed tamen mi citas

kelkajn el ili por klarigi la ideojn — fari eksperimenton en kelkaj landoj samtempe.

Se en la unua epoko oni sukcesis instrui Esperanton en la lernejoj, tio dependis de kompetenta agado de unuopuloj kaj de la komprenejo de lokaj lernejaj instancoj. Post la unua mondmilito, certe sub la influo de la oktobra revolucio kaj kreo de la unua socialisma ŝtato — Sovetunio, kaj ĝenerala kresko de humanismaj ideoj en interhomaj rilatoj kun fondo de Ligo de Nacioj, la ideo pri internacia lingvo trovis larĝan subtenon kaj ankaŭ reakcian kontraŭstarojn; mi menciu nur dekreton de Lunaĉarski kaj agadojn en Ligo de Nacioj dum unuaj post-militaj jaroj. En 1924 en Vieno, 200 instruistoj fondis Tutmondan Asocion de Geinstruistoj Esperantistoj (TAGE), kaj jaron poste ni jam trovas 2.000 adresojn de instruistoj, sciantaj Esperanton. Tiu organizo efike gvidis agadon en pedagogiaj medioj en la tiama Eŭropo. La kreskanta influo, kaj detrua agado de germana naciismo, kun ĝiaj ĉiuj sekvoj, ĉesigis ankaŭ tiun progreseman agadon.

Post la dua mondmilito la reaktivigita Universala Esperanto-Asocio (UEA) kaj la refondita Internacia Ligo de Esperantistaj Instruistoj, en 1949 renovigis la aktivecojn direktilatajn al instruado de Esperanto en lernejoj de unuopaj landoj, kaj aktivecojn en la kadro de UNESCO kaj de Unuiĝintaj Nacioj. Tiudirekte mi deziras akcenti aparte efikan laboron de CED (Centro de Esploro kaj Dokumentado) en 1953 kaj tiun de Universala Esperanto-Asocio, por akceptigo de UNESCO-Rezolucio pri Esperanto en la jaro 1954. Sub ties influo kaj favora interna politika situacio en Jugoslavio — post konflikta disiĝo kun Stalin, ni sukcesis organizi Internacionan Someran Pedagogian Semajnon en Kranjska gora (1959) kaj ĝin daŭrigi post 3 jaroj en Bohinj, dum kiuj la kompetentaj aktivuloj pritraktis pedagogiajn, didaktikajn, edukajn kaj praktike aplikajn problemojn en la kadro de lerneja instruado de Esperanto. La 1-a Internacia Konferenco de Lernejoj, en kiuj Esperanto estis instruata, (Beogrado, 1963) pritraktis ĉiujn problemojn ligatajn al la instruado de Esperanto en lernejoj. Laŭ la sugesto de la konferenco, estis en 1965 fondita ĉe la Universala Esperanto-Asocio la Konsulta Komisiono pri Lernejoj (KKL), kiu celis ligi aktivecojn de lernejoj, en kiuj Esperanto estis instruata surbaze de Interlerneja Interkonsento. Tiu celkoncilio laboro ebligis realigi la 2-an Konferencon en Graz, 1966, kiu pritraktis la pluan pašon, kiel ligi la aktivecojn en la lernejoj al Asociigintaj lernejoj ĉe UNESCO kaj pri ĝia instruado kaj praktika aplikado en la monda kadro surbaze de Interŝtata Konvencio.

Jen ni atingis la periodon 1966-1967. Post la UK en Budapeŝto d-ro Mario Dazzini sugestis al s-ro Ludvik Prebil en Mariboro, okazigi la konferencon por kunordigi la klopoj enkonduki la instruadon de Esperanto en lernejojn. Tro ĝeneralaj pritraktadoj de la problemoj kaj nesufiĉa konkreta intereso de landoj por tiaspeca solvado de lingva problemo en reciprokaj rilatoj direktis la atenton al konkretaj kondiĉoj en unuopaj landoj kaj aktualaj lingvaj malfacilaĵoj, kun kiuj ili pleje baraktis.

Italoj jam estis en streĉa parlamenta kampanjo kaj certe sentis bezonon pri la subteno kaj reeĥo ankaŭ flanke de aliaj landoj, kaj cetere la problemo de rilatoj kun Jugoslavio, Aŭstrio, Francio kaj finfine kun la tutaj Eŭropo ĉiutage premis ilin.

Ni en la multnacia Jugoslavio ĉiutage spertas malfacilaĵojn, kiuj multobligas en rilatoj kun najbaroj Italioj, Aŭstroj, Hungaroj, Rumanoj, Bulgaroj, Grekoj kaj Albanoj. Se ni aldonas ankoraŭ la konstitucian rajton, ke ĉiu lingvo — parolata de iu ajn ŝtatano de Jugoslavio — estas egalrajta, sekve la malatentado de iu ajn lingvo estas kontraŭkonstitucia, tiam estas ankaŭ komprenebla nia granda intereso pri iu pli simpla solvo de la lingva problemo en interhomaj rilatoj.

Ni en Jugoslavio jam okazigis du pedagogiajn semajnojn, partoprenis aktive en ambaŭ internaciaj konferencoj de lernejoj, kie Esperanto estis instruata, kaj ni jam certe sentis iun lacecon post kulmino de niaj povoj. Ni sentis bezonon, ke pluan respondecon devas transpreni oficialaj lernejaj instancoj, kiuj normale ja devas prizorgadi la lernejan edukadon, do ankaŭ la lingvan instruadon.

En Aŭstrio laŭleĝe eblis instrui E-on en elementaj kaj ĉeflernejoj, sed spite al intensaj trilandaj eksteresperantistaj kontaktoj sur kampoj kommerca, turisma, kultura, politika kaj aliaj, Esperanto restis fremda al la konceptado de aktualaj sociaj strukturoj.

Hungaraj esperantistoj tiutempe certe atingis la plej elstaran pozicion, kun fondo de Esperanto-fako ĉe Filologia Fakultato de Budapeŝta Universitato kiel reflektado de arda lingva problemo de hungaroj en internaciaj kontaktoj kun najbaroj kaj kun la cetera mondo.

El ĉio ĉi evidentas, ke la ideon patrinis la bezono kaj nesukcesaj spertoj por atingi kontentigajn kaj daŭrajn rezultojn. Trovinte en s-ro Prebil kaj liaj kunlaborantoj en Maribor bonvolenmajn kaj fidindajn organizantojn, la iniciato estis akceptita kun unuecaj esperoj, venki siajn proprajn lingvajn problemojn kaj

ricevi pli larĝan subtenon kaj organizitan reagon de ĉiuj kunlaborantaj landoj. Tiucele estis invititaj al kunlaboro krom Aŭstrio, Hungario, Itilio kaj Jugoslavio ankoraŭ Bulgario kaj Greklando kiel niaj najbaraj landoj. Esperanto ja povas pruvi sian taŭgecon nur en multnaciaj interrilatoj, tial ĝuste la teritorio de invititaj landoj certe estas unu el la plej konvenaj. La motivoj, kiuj naskis la ideon pri kunordigita agado, garantiis celkonscian laboron sur difinita teritorio kaj ligis la homojn, kiuj plej senpere sentis la bezonon, firmigi kaj pluen evoluigi jam atingitajn spertojn kaj sukcesojn sur kampo de lerneja instruado de Esperanto.

La organizaj spertoj, akiritaj per aktiveco kaj konferenco, precipe post la dua mondmilito, direktis kaj direktas nin ankoraŭ nun al ĉiam pli loka, nacia kaj regiona konkretigado de klopoj. Ĉiujarajn kunordigajn konferencojn karakterizis ĝuste tiu orientiĝo kun forta *komuna motivigo, de interesigataj homoj-aktivuloj*, kaj *treprecize difinita teritorio*, kiun la konferenco ligis.

(Daŭrigota)

Leposlovni kotiček

Beletra angulo

Anton Aškerc (1856 – 1912)

Esperantigis Tomaž Longyka

Anjo

*Anjo, forlasita knabineto,
tra la kampon iras laŭ vojeto.
Man' maldekstra portas valizeton,
dekstra višas vangojn kaj larmetojn;
milde ploras Anjo, la orfino,
plendas milde, ĝemas ŝi sen fino:
»Ha, floretoj belaj, vi bonſancas,
ja vi ĉiam klaran mienon montras,
via kor' neniam ĉagreniĝas,
larmoj el okuloj ne verŝiĝas.
Tamen ve, se iu for de hejmo devas,
ĉar ŝi hejme lokon ne plu havas
kaj gepatroj ŝiaj jam forpasis,
panon gajni oni ŝin forsendis.
Ĉu vi povas min sciigi, floroj,
kion faras en la mondo orfoj?«*

*Floras floroj, florás kaj odoras,
sed al juna Anjo ne respondas.*

*Iras Anjo, laŭ vojeto paſas,
pri doloro sia daŭre pensas.
Ši al birdoj pri ĉagreno plendas,*

*birdoj, kiuj ĝoje ĉirkaŭflugas:
 »Kantistinoj, jen mi al vi diras:
 Vi sen dumbo ege ĝojaj estas!
 Zorgoj ne skuegas vian koron,
 larmoj ne plenigas la okulon.
 Tamen ve, se iu for de hejme devas,
 ĉar ŝi hejme lokon ne plu havas
 kaj gepatroy ŝiaj jam forpasis,
 panon gajni oni ŝin forsendis!
 Ĉu vi volas min sciigi, birdoj,
 kial tra la mondo vagas orfoj?«*

*Ĝoje birdoj trilas, pepkantadas,
 sed al juna Anjo ne respondas.*

*Venas Anjo ĝis la rivereto,
 eksangultas, ploras sur ponteto:
 »Rivereto klara, murmuranta,
 ne doloras vin ĉagren' brulanta.
 Jen senpeze tie vi saltetas,
 sunon, nokton, ĉion vi ametas!
 Tamen ve, se iu for de hejme devas,
 ĉar ŝi hejme lokon ne plu havas
 kaj gepatroy ŝiaj jam forpasis,
 panon gajni oni ŝin forsendis.
 Riveret', ĉu vi malkaŝi povas,
 Kial mizeruloj tie estas?«*

*Akvo la singulton ardan aŭdas,
 en sin mem falantajn larmojn sentas.
 Flustre fluas vigla rivereto,
 diras nun malvarma rivereto:
 »Malproksimen vojo min kondukas,
 multon riveret' fluante vidas.
 Jenon, Anjo, mi al vi malkaŝi povas:
 Ne la unua, nek la lasta vi en mondo estas.«*

Tomaž Longyka, decembro 2023 (Foto O. K.)

Vinko Ošlak:

Mia transtempa letero al Hannah

Ker me je položila nenačna gripa in se tako žal ne morem udeležiti Zamenhofovega dneva v Slovenj Gradcu, kjer bo tudi predstavitev moje knjige »*Mia transtempa letero al Hannah*«, sem se odločil – kolikor mi je dovoljevala moja raztreščenost, ki je zaradi bolezni postala izrazita, – da vendar poskusim sestaviti krajši nagovor, v katerem bi razložil motive za nastanek te knjige in njeno vsebino in literarno zvrst. Tako bi vas prosil, če z odobritvijo prireditev, to preberete, da tako ne bi vse obviselo na gospodu Mariu Vetrihu, brez katerega te knjige seveda ne bi bilo. Tule je ta nagovor:

V rokopisni obliki – in tu mislim na dejanski zapis z nalivnim peresom – kakor sicer pišem večino svojih literarnih del, je ta knjiga, katere slovenski naslov bi se glasil »Moje onkrajčasno pismo za Hannah«, začela nastajati že pred desetimi leti. Zakaj v esperantu in ne v slovenščini? Glavni razlog je najbrž kar nekakšna kaprica brez kakšne posebne utemeljitve. Druga dva razloga pa bi bila, prvi v tem, da je najina vnukinja Hannah na Dunaju odraščala v dveh jezikih: mama, najina hči, ves čas govorí z njo slovensko, oče, po jeziku Nemec, govorí z njo nemško – nemško pa tudi vse šolsko in širše socialno okolje v avstrijski prestolnici. Tako je bil moj cilj glede jezika ta, da že v izbiri jezika te knjige, ki je namenjena njej, ne dajem prednosti niti materini slovenščini niti očetovi nemščini, ampak uporabim jezik, ki ustvarja med obema ozračje neutralnosti in komunikacijske pravičnosti, kar je sicer osnovna ideja Zamenhofove esperantske zamisli in gibanja. Drugi razlog je morda v tem, da je esperanto zaradi svoje demografsko statistične neznanosti, obenem tudi odličen »skrivni jezik«, da mi tako v času pisanja nihče ne more gledati izza hrbta in sem pred vsako tako »literarno špijonažo« v tem jeziku povsem na varnem. Na srečo so že davno za nami časi, ko so se skoraj vse evropske policije učile esperanta, da so ga mogle nadzirati, saj je pri mnogih veljal za subverzivni element, nacisti in nekateri komunistični režimi pa so ga tudi krvavo preganjali. Danes bi najbrž težko našli oficirja te ali one obveščevalne službe, ki bi se tega jezika učil, da bi mogel njegove privržence nadzirati – pa ne zato, ker bi se staličče velike večine vladajočih do mednarodnega jezika spremenilo, ampak preprosto zato, ker je v njihovih očeh ta reč že davno propadla in naj bi to mesto prevzela angleščina. Ti, ki tako mislijo, pa nimajo

odgovora na vprašanje, kako to, da je danes največ tudi zelo dobre reklame za mednarodni jezik; da je tudi najbolj uspešen spletni program za učenje Esperanta, »duolingo«, na voljo prav v angleškem jeziku...

Vinko Ošlak – Kastelo Bukovje, oktobro 2023 (Foto O. K.)

A zdaj k vsebini. Kaj sem hotel svoji vnukinji, ki mi je tako draga, čeprav tega najbrž ne znam pokazati, saj smo Slovenci, vsaj še moja generacija, bili vzgojeni v nekakšni čustveni sramežljivosti in si nismo, kakor je to pokazano predvsem v hollywoodskih filmih, naravnost povedali, kaj do koga čutimo, ampak smo to izrazili »naokoli«, bodisi z vedenjem ali pa z ustreznim dejanjem. Danes je vsa Slovenija ameriška kulturna subprovinca in te lepe sramežljivosti ni več. Že dolgo pred tem, ko sem se odločil napisati to knjigo, sem se vpraševal, kaj bi mi moj oče mogel zapustiti, da bi mu za to mogel biti najbolj hvaležen. Seveda sem mu hvaležen za oboje: za vzgojo v poštenosti (kar ne pomeni, da bi ta vzgoja pri meni vedno delovala) in za skromen, a lep kmečki dom, v katerem se je odvijalo moje lepo otroštvo in mladost vse do vojaščine, po kateri sem začel novo življenje. A še veliko bolj bi mu bil hvaležen, če bi mi zapustil vsaj kak tanjši popisani zvezek svojih zapiskov in doživetij. Ko sem ga imel še živega pred seboj, ga teleban, kakršen sem bil, seveda nisem spraševal o tem, kako je živel, le iz pogоворov med njim in obiskovalci sem marsikaj izvedel in si na srečo vsaj to zapomnil. Tedaj mi je prišlo na misel: Če to res tako vidiš, potem vsaj ti poskrbi, da bodo tvoji potomci dobili v roke kaj takega... Ker pa so najini štirje otroci medtem že odrasli ljudje, sem se domislil, da bi bilo najbolje, če to napišem: eno knjigo za vnukinjo Hannah na Dunaju, in eno podobno, a malo bolj »moško« oblikovano knjigo za vnuka Georga v Ljubljani. Tako sem najprej na roko

napisal obe knjigi v Esperantu, in potem je poteklo nekaj let, da sem najprej začel knjigo za Hannah vnašati v računalnik, saj sem hotel počakati do njene polnoletnosti in opravljene mature, da ji to izročim – in enako sem si zamislil za vnuka. Vsebina v knjigi za Hannah je razdeljena na dve »liniji«: prva je zgodba o njenem slovenskem delu korenin vse do mojega očeta, torej do njenega pradeda, saj na Dunaju tega najbrž nikoli ne bi izvedela. Po drugi liniji pa so tu dnevniški zapisi, ki sem jih delal vsakokrat, ko sem se v kavarni, kamor sem hodil pisat, v dnevniškem zapisu obravnaval teme prav tistega dne, kakor sem to razbral iz časopisov, radia ali televizije.

S tem pa je določena tudi že literarna zvrst knjige: dnevnik in romaneskna pripoved hkrati, prepleteno skozi vseh 360 strani velikega formata. Dnevnik je bil dolgo podcenjevana literarna zvrst, čeprav sta v slovenski literarni zgodovini najmočnejša prav v dnevnikih moja literarna zgleda in tudi osebna prijatelja Alojz Rebula in Edvard Kocbek. Tako tudi sam že skoraj 50 let redno pišem dnevnik, najprej v slovenščini, skoraj 40 let pa v esperantu. Razumljivo, da to ne bo nikoli izšlo ne v slovenski ne v esperantski verziji, saj se je tega nabralo za nekaj deset debelih knjig. Pred leti sta mi vendar izšli dve izdaji slovenskih dnevnikov, prav tako pa dve izdaji dnevnikov v Esperantu. Zdaj sicer pripravljam izbor esperantskih zapiskov za nekaj let, da bi izšli v eni knjigi, je pa vprašanje, ali bom še imel dovolj moči in tudi veselja, da to pripravim, kaj šele, da bi našel možnost knjižne objave. Vsekakor pa je o mojem dnevniku v Esperantu »Sablo el mia klepsidro« (Pesek iz moje peščene ure), zdaj že pokojni doajan esperantske poezije William Auld (spet Anglež ...) v svoj izbor 100 branj najbolj vrednih esperantskih knjig uvrstil tudi ta dnevnik.

Ker so v tej knjigi prisotne mnoge zgodovinske, filozofske in verske sodbe in pogledi, moram seveda opozoriti na to, da za nobeno od teh sodb ne morem zagotavljati, da je pravilna, lahko pa garantiram, da je napisana iskreno in do nikogar sovražno.

Ob tej priložnosti se zahvaljujem gospodu Mariu Vetrihu, človeku, kakršnemu Nemci rečejo: *Ein Mann – ein Wort*, po naše: možbeseda, brez katerega te knjige ne bi bilo. Zahvaljujem se tudi prirediteljem Zamenhofovega dne v Slovenj Gradcu, ki se jim je zdelo vredno v program vključiti tudi predstavitev te knjige. Hvala in vsem pozdrav – danksaluton!

Jen du poemoj de Ivica Hace el la kolektio *V čolnu iz rdečih črk* (En la boato el ruĝaj literoj), esperantigitaj de Vinko Ošlak. La aŭtorino recitdeklamis ilin enkadre de la Zamenhof-Tago-festo en Slovenj Gradec, la 16-an de decembro 2023.

Ivica Hace:

Mi staras ĉetombe

*Mi staras ĉetombe
de mia patro,
mi pensas pri tempo
de mia koncipiĝo,
vivante por mia filo,
pensante pri ĉio,
false farita.*

*La senkompano de l' tempo
estas kruda vereco;
mi ege bedaŭras
esti tioma
sengraca juĝisto.
Pardonu min, filo,
vi viaaspekte eĉ pravas.*

*Štupoj el ŝtono
malmolaj kaj fridaj,
ĝustas decido
ekpaŝi
sur ilin.*

Ivica Hace:

Pri vi mi fieras

*Pri vi mi fieras,
filo vi mia!
Mi sciis,
sed tamen ne kredis,
mi sonĝis,
en koro deziris,
ĉar longa la vojo nun estos.*

*Ĉu rajtas mi diri,
filo vi mia,
ke tial pri vi mi fieras,
ĉar mi en vin kredis.*

*Fiere vi paſu tra vivo –
malveron evitu.*

Obvestila in vabila

Informoj kaj invitoj

Retaj AMO-seminarioj kaj Memorialo Lucija Borčić

De la 11-a ĝis la 14-a de novembro la Zagreba HES/KEU gastigis la 105-an AMO-seminarion kaj la 8-an memorialon Lucija Borčić. La ĉeftemo de la AMO-seminario estis *Esperanto en (publikaj) bibliotekoj*. Enkadre de la seminario 11 parolantoj el 9 landoj prezentis 14 prelegojn. Virtuale ĉeestis 44 prelegantoj, aŭskultantoj kaj diskutantoj el 22 landoj (Brazilo, Burundo, Reunio, Usono, Eŭropo, Ĉinujo, Koreio kaj Japanujo, tri el ili el Slovenujo). Janez Jug prelegis pri *Esperanto en la biblioteka sistemo COBISS*, Ostoj Kristan prelegis pri *La biblioteko de SIEL*. La prelegoj kaj diskutoj estis altkvalitaj kaj fruktodonaj. La interŝanĝo de spertoj kaj informoj pri katalogado, konservado, disponigo k.t.p. de bibliotekaj, arĥivaj kaj muzeaj materialoj estos utila por ni ĉiuj. Malofte kunvenas tiom da spertuloj kaj estroj de gravaj Esperantaj bibliotekoj, arĥivoj kaj muzeoj. **O.K.**

Kelkaj presitaj kaj retaj publikigoj

Ljubljanski **Dnevnik** je 6. novembra objavil prispevek Janeza Zadravca z naslovom *Šolska reforma pouka jezikov in zdrava pamet*. To isto pismo je objavil tudi mariborski **Večer** dne 12. decembra. Avtor v pismu pristojne inštitucije vprašuje, ali je za njih beseda domoljubje tukta. Ministrstvo za šolstvo oziroma zadevna delovna skupina pri njem pa na konkretne predloge ne odgovarja in ne vodi dialoga. Kot ponavadi bodo »rodili« zakonski predlog in bo javna razprava le pesek v oči.

Ljubljanski **Dnevnik** je 7. decembra v rubriki *Pisma bralcev* objavil jedek komentar Janeza Zadravca na daljši članek Karmen Pižon dne 2. decembra v istem časopisu. Naslov: *Obvezni drugi tuji jezik: Slab spomin na učenje ne more biti razlog za onemogočanje učenja*. Slovenski slavisti in slovenisti pa so »modro« tiho.

Delo je 9. decembra na strani 10 objavilo prispevek Janeza Zadravca z naslovom *Splošna deklaracija o človekovih pravicah – odpraviti, popraviti, posodobiti?* Avtor v njem opozarja na človekova pravico do enakopravnega mednarodnega

sporazumevanja in predлага posodobitev te deklaracije. Pravi, da smo dolžni ponovno razmisljiti o vsebini in uresničevanju deklaracije o človekovih pravicah.

Na spletišču **Youtube** je na razpolago video-posnetek nastopa predstavnika UEA Françoisa Lo Jacoma na 42. seji generalne konference Unesco v Parizu s podnapisi v slovenščini. Povezava: <https://youtu.be/BpqnhQuGzgM>. Za zdaj so podnapisi še v francoščini, španščini, portugalščini in esperantu. Prevod je nastal v sodelovanju s Stefanom Kellerjem (UEA) in Pablom Leonom iz Argentine. Ta video-posnetek bi bilo dobro široko propagirati zaradi njegove aktualne vsebine in za zgled sodelovanja med esperantisti. Skrbeti moramo za svojo vidnost tudi izven kulturnega področja, zlasti v OZN, Unesco in EU. Posredujte povezavo predvsem izven esperantskih krogov, to je med politiki, šolniki, jezikoslovci, gospodarstveniki itd. Posnetek si lahko ogledate tudi s skokom na spletišče EDM s povezavo: <https://esperanto-maribor.si/alparolo-de-francois-lo-jacomo-favore-al Esperanto-en-la-general-a-konferenco-de-unesco-11-11-2023/>.

Jarkotizoj de SIEL kaj ESL

Prosimo vse člane naših organizacij, da poravnajo zapadle članarine, ker tako omogočijo naše redno delovanje ter tudi izkažejo svojo podporo in interes za esperantsko gibanje. Če ne veste, koliko ste v zaostanku s plačilom, nas vprašajte na elektronski poštni naslov: info@esperanto.si.

Letna članarina **ZES** za individualne člane je 12 € za zaposlene, 6 € za študente, upokojence in brezposelne ter 0 € za mlade do 18. leta. Članarino ali prostovoljne prispevke lahko plačate na srečanjih in sestankih ali na poslovni račun ZES pri Delavski hranilnici d. d. Ljubljana št. SI56-6100-0001-2538-761 z obrazcem UPN. Kot kodo namena vpišete »char« in namen plačila: »priimek, članarina in ustrezno leto

oz. obdobje«. Pri referenci prejemnika vpišete kodo SI99, ostalo pa pustite prazno.

Letna članarina **ED Ljubljana** ostaja na ravni iz prejšnjega leta, to je 12 € za zaposlene, 6 € pa za brezposelne, upokojence in študente. Članarino ali prostovoljne prispevke lahko plačate na srečanjih in sestankih ali na poslovni račun EDL pri Delavski hranilnici d. d. Ljubljana št. SI56-6100-0000-1703-764. Glejte še navodilo za izpolnitev obrazca v zgornjem odstavku. **O.K.**

Kion oni legos en la sekvonta numero?

Por la sekvonta numero de *Informacije / Informoj*, kiu aperos fine de marto 2024, ni antauvidas raportojn pri la vintraj aranĝoj en Esperantujo, aparte pri la jarkunvenoj de niaj societoj. Krome:

- partopreno en AMO-seminarioj
- libroservo de SIEL
- »juveloj« el la arhivo de SIEL
- historiajōj de nia movado ktp.

La redaktoro rekomendas sin por kontribuoj pri viaj agado, proponoj, komentarioj, fotoj kaj rimarkoj, kiuj povus interesi la legantaron. Aparte estas bonvenaj verkoj en Esperanto, ĉar ni ĉiuj bezonas ekzerciĝon kiel aŭtoroj kaj legantoj. **O.K.**

Pa ŝe to....

Kaj ankaŭ tion ĉi...

**La estraro de Slovenia Esperanto-Ligo deziras al vi
ĉiuj feliĉan, sanan kaj pacan
jaron 2024. Ni havu fortan
krei, labori kaj fari bonon en la
etoso de la Zamenhofa
homaranismo!**